

ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ МЕНШІК ҚҰҚЫҒЫ, 3-БӨЛІМ

Тауар белгісінің географиялық
белгілері

Кітап: Интеллектуалдық меншік құқығы, 3-бөлім

Дәріс: Тауар белгісінің географиялық белгілері

Дәріс авторы: Айгерім Құсайынқызы

Уақыт өте келе, Еуропалық Одақ ауылшаруашылық өнімдерін сипаттау мен таңбалауды бақылауға арналған бірқатар шаралар енгізді. Бұл зәйтүн майының маркетингтік нормаларын және сиыр етін таңбалауды реттейтін заңдардан бастап шараптарды сипаттау, тағайындау, ұсыну және қорғауды реттейтін заңдардан бастап өзгереді. Осы тарауда біз үш режимді қарастырамыз. осы күрделі заңнамалық базаның бір бөлігі болып табылады. Біріншіден, біз Еуропалық Одақтың сапа схемасы бойынша ауылшаруашылық өнімдері мен азық-түлік тауарларына арналған географиялық көрсеткіштерді (GI) реттейтін схемасын қарастырамыз. Бұл тамақ өнімдерін және басқа да ауылшаруашылық өнімдерін сипаттау үшін қолданылатын атаулар. ерекше географиялық аудандар. Кейбір белгілі аймақтық өнімдерге Қаламата зәйтүн мен Парма ветчинасы жатады. Ауылшаруашылық өнімдері режимі Еуропалық Одақтың болашақ ішкі реформаларының, сыртқы және екіжақты және көпжақты келіссөздердің шаблонуы ретінде қарастырылатындықтан, бұл тараудың негізгі бағыты болып табылады. тер. ЕО шараптары мен алкоголь өнімдерінің режимдеріне қызығушылық танытқан оқырман анағұрлым мамандандырылған әдебиеттерге бағытталған. Екіншіден, біз дәстүрлі тағамдар мен рецепттердің атауын қорғау үшін Еуропалық Одақ жасаған дәстүрлі мамандықтарға кепілдік беретін схеманы қарастырамыз. Үшіншіден, біз 2013 жылы енгізілген қосымша сапа шарттарының схемасын қарастырамыз.

Ауылшаруашылық өнімдері мен тамақ өнімдеріне берілген атауларды қорғау үшін қабылданған құқықтық қорғаудың әртүрлі нысандарының арасында жасырын және жиі маңызды айырмашылықтар бар. Шараптардың, спирттің және ауылшаруашылық өнімдерінің атауларын реттейтін еуропалық заңнаманың күші жойылды. Еуропада бұл проблеманы жеңілдету жолында басқа жерлерде әлі де әртүрлі тәсілдер қолданылады. Дүниежүзілік Сауда Ұйымының (ДСҰ) Канкундағы келіссөздерінің сәтсіздігі, Еуропалық Одақтың 1994 жылғы зияткерлік меншік құқығының сауда-саттыққа қатысты аспектілері туралы келісімге (TRIPS) сәйкес талап етілетін қорғау деңгейін арттыру туралы ұсынысын құптаған. бұл жағдай болашақта біраз уақытқа жалғасуы мүмкін. Осыны ескере отырып, осы салада қолданылатын кейбір негізгі терминдерді анықтау пайдалы болуы мүмкін.

Қазақстан Республикасында тауар шығарылған жерлердің атауларын құқықтық қорғау Заңда көзделген тәртіппен, сондай-ақ Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарына орай оларды тіркеу негізінде беріледі. Тауар шығарылған жер атауын пайдаланудың айрықша құқығы ерекше қасиеттері табиғи жағдайларды және (немесе) адами факторларды қоса алғанда, тек қана немесе негізінен “географиялық ортаға байланысты тауарларды осы “географиялық объектіде өндіретін бір немесе бірнеше кәсіпкерлік субъектісіне берілуі мүмкін.

Шет мемлекеттегі “географиялық көрсеткішті, егер осы көрсеткіштің атауы осындай атау ретінде тауар шығарылған елде қорғалса, тауар шығарылған жердің атауы ретінде мемлекеттік тіркеуге жол беріледі. Көрсетілген тауар шығарылған жердің атауын пайдаланудың айрықша құқығының иесі тауар шығарылған елде осындай атауды пайдалану құқығы қорғалатын тұлға ғана болуы мүмкін.

Тауар шығарылған жердің атауы ретінде елдің, өңірдің, елді мекеннің, жердің немесе басқа да географиялық объектінің қазіргі немесе тарихи, ресми немесе бейресми, толық немесе қысқартылған атауы, сондай-ақ осындай атаудан шыққан белгі және олардың тауардың көріністік атауымен тіркесі тіркелуі мүмкін.

“Географиялық объектінің” атауын білдіргенімен немесе қамтығанымен, бірақ Қазақстан Республикасында тауардың өндірілген жерімен байланысты емес оның белгілі бір түрінің белгілері ретінде жалпы қолданысқа енгізілген белгілер тауар шығарылған жердің атауы болып танылмайды.

Тауарлар шығарылған жерлердің атаулары ретінде:

- тауар шығарылған жерге қатысты жаңылысуға әкеп соқтыратындай “геогра”фиялық объектілердің атаулары болып табылатын;
- тауар өндірілген нақты жерді үстірт түрде көрсететін, бірақ тауардың басқа аумақтан шығарылғаны жөнінде қате түсінік беретін белгілер;
- тауарлардың шығарылған жерімен байланысты емес, “геогра”фиялық объектілердің атауын қамтитын белгілер тіркелмейді.

Тауар шығарылған жердің атауы (ТШЖА) зияткерлік меншіктің бірегей объектісі болып табылады. «Тауар таңбалары, қызмет көрсету таңбалары және тауар шығарылған жерлердің атаулары туралы» Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес ТШЖА – елдің, өңірдің, елді мекеннің, жердің, не басқа географиялық көрсеткіштің атауын білдіретін не құрамында атауы бар белгілеме, сондай-ақ ерекше қасиеттері, сапасы, репутациясы немесе басқа сипаттары негізінен географиялық шыққан жерімен, оның ішінде өзіне тән табиғи жағдайлармен және (немесе) адам факторларымен байланысты тауарға қатысты

Кітап: Интеллектуалдық меншік құқығы, 3-бөлім

Дәріс: Тауар белгісінің географиялық белгілері

Дәріс авторы: Айгерім Құсайынқызы

пайдалану нәтижесінде белгілі болған және туындының осындай атаудан шығарылған сілтемесі.

ТШЖА әрқашан нақты географиялық объектке көрсетеді, себебі ол нақты географиялық объектпен бөлінбей қарастырылады. Тауар өндірісін бір географиялық объектіден екінші объектке ауыстыру мүмкін емес.

Тауар таңбасымен ұқсастығына қарамастан ТШЖА-да бірнеше белгілері болады. Біріншіден, тауар белгісі тауар белгілі бір аумақтан, аймақтан немесе жерден шығарылатындығын көрсетуі тиіс. Осыған байланысты ТШЖА ретінде Заңға сәйкес мемлекеттердің, елді мекендердің, жердің атауларын, оның ішінде олардың тарихи атауларының, сонымен бірге басқа географиялық объектілердің атаулары тіркелуі мүмкін.

Екіншіден, ТШЖА белгісі болып тауар мен оның ерекше қасиеттері, сапасы, беделі немесе басқа сипаттамалары белгілері арасындағы байланыс саналады.

ТШЖА-ның ерекше қасиеттері, сапасы, беделі немесе басқа сипаттамалары мұндай географиялық объект үшін табиғи жағдайларға немесе адам факторларына немесе табиғи жағдайларға және адам факторларына бір мезгілде тән болып айрықша немесе басты негізде анықталады.

Табиғи факторлар топырақ, климат, су құрамы, ауаның нақты ылғалдылығы және т.с.с. ерекшеліктерімен тұспалдануы мүмкін. Мысал ретінде ұңғымалардан өндірілетін және судың химиялық құрамына ие «Сарыағаш», «Ессентуки», «Боржоми» секілді минералдық суларды келтіруге болады.

Адам факторларына жататын ерекше қасиеттерге мәдени, кәсіби және өндірістік дәстүрлер жатады, яғни адам факторларына жергілікті шеберлердің кәсіби машықтарын түсінуге болады. Өкінішке орай, бүгінгі күнгі жағдай бойынша ТШЖА мемлекеттік тізілімде бірде бір ТШЖА тіркелмеген, ТШЖА-ның адам факторларының географиялық объектпен сипаттамасымен байланысты болады.

Мысал ретінде басқа мемлекеттерде тіркелген атауларды келтіруге болады, атап айтқанда, «Вологодские кружева», «Хохломская роспись», «Палехские шкатулки», «Шведская сталь» және «Эстонские рояли».

Тауар таңбасына қарағанда тіркелген ТШЖА-ны пайдалану құқығына тек қана бірінші өтінім берген тұлға емес, басқа тұлғаларда ала алады.

Шын мәнінде, бірінші өтініш беруші Мемлекеттік тізілімде тіркелетін өнім сапасының нақты параметрлерін орнатады. Тіркелген ТШЖА-ны пайдалануды қалайтын тұлға тіркелген параметрлерге сәйкес келетін өз өнімінің сапасын қамтамасыз етуі тиіс.

Занда таруар өндірісі орнына қатысты күмән келтіруі мүмкін географиялық объектілер атауына, тауар өндірісі кешенді орнына көрсететін, бірақ тауар өндірісі орнымен байланысты емес географиялық объектілердің атауынан тұратын басқа аймақтан шығарылатын тауардың қате түсінігін келтіретін белгілерден тұратындығы анық болады.

Заң тауардың шығарылған жерімен байланысты емес белгі түрдегі тауар белгісі ретінде жалпы пайдаланудағы Қазақстан Республикасына кірмеген және географиялық объект атауынан тұратын және ұсынылған түрі ретінде ТШЖА белгісі танылмайды, яғни тұтынушы үшін оның ерекше қасиеттері куәландырылатын белгісі мен тауардың нақты орналасқан жерін көрсету мәні белгіленген түріне қатысты болады.

Бұл әдетте тауар шығарылған жердің атауын кеңінен пайдаланумен байланысты жүзеге асырылады және өндірі жерінің географиялық атауымен байланысты жібереді. Мысалы, «Швейцарский сыр», «Бразильский кофе», «Жигулевское пиво», «Полтавская колбаса», «Краковская колбаса», «Одеколон» (eau de Cologne, кельнская вода) және т.с.с. кеңінен танымал белгілердің шынайы шығарылған орнымен танымал болуы байқалады.

Тауар таңбасына қарамастан ТШЖА сипаттамасы ТШЖА пайдалану құқықтары иеленушілері ТШЖА-ны пайдалану құқығын ешкімге бере алмайды және ТШЖА-ны пайдалану құқығына лицензиясын бере алмайды.

Тауар шығарылған жердің атауын пайдалануға құқықты алу үшін, ең алдымен, сараптама жасау ұйымына өтінім беру қажет екендігі анықталады.